Μακεδονικά

Τόμ. 33, Αρ. 1 (2002)

Παλαίτυπα και ενθυμήσεις από τη Χότσιστα (Hocisht) Κορυτσάς

Ελευθέριος Καρακίτσιος

doi: [10.12681/makedonika.291](https://doi.org/10.12681/makedonika.291)

Copyright © 2014, Ελευθέριος Καρακίτσιος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καρακίτσιος Ε. (2002). Παλαίτυπα και ενθυμήσεις από τη Χότσιστα (Hocisht) Κορυτσάς. *Μακεδονικά*, 33(1), 331-338. <https://doi.org/10.12681/makedonika.291>

Ῥαναμάν ἀντί ἑξ (6) λυῶν / ὀθωμανικῶν καὶ ἀναγνωρίζω ἀπὸ τοῦδε / τόν εἰρημένον Χρήστον Γρ. Σιωνίδην ἀπόλυτον κάτοχον ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ ἀναλαμβάνω τὴν ὑποχρέωσιν ἵνα ἅμα τῇ ἀποκαταστάσει τῶν πραγμάτων / ἐπισημοποιήσω τὴν ἄνω πώλησιν.

Ἐν Βογδάντζῃ τῇ 21ῃ Ἀπριλίου 1913

Οἱ Μάρτυρες

Χασάν Μουχσίν (·)

Αμπτουλραχμάν (·)

Χασάν Αλλή

Χουσεγίν Τσαβούς υἱός

Ιμπραχίμ

Ἡ πωλήτρια

Αἰσέ Μεμής

Εταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν

ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΒΑΣΣΑΜΙΔΗΣ

ΠΑΛΑΙΤΥΠΑ ΚΑΙ ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΧΟΤΣΙΣΤΑ (ΗΟΪSHT) ΚΟΡΥΤΣΑΣ

Τό ἔτος 2001 τόν μῆνα Σεπτέμβριο μέ τὴν ἐναρξη τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἦλθαν οἱ καινούργιοι μαθητές στὴν Α΄ Λυκείου στὸ σχολεῖο ποῦ ὑπηρετῶ¹. Μεταξὺ τῶν ἄλλων μαθητῶν καὶ μία Ἀλβανίδα² ἡ Βασιάνα Κώτσιου Κίτα ἀπὸ τὴν Ντρενόβα κοινῶς Δρύνοβον, ὅπως ὀνομάζετο τὴν ἀρχὴ τοῦλάχιστον τοῦ 20οῦ αἰῶνος στὶς ταφὸπλακες τῶν κοιμητηρίων Κορυτσᾶς³. Ἡ Βασιλικὴ μέ τό βαπτιστικὸ της, Ἑλληνικῇ ἔχοντας μόλις ἀφωτισμένην συνείδησιν καθ' ὅτι ἀνήκει στὴν τρίτη γενεὰ βιαίων ἐξαλβανομένων βορειοηπειρωτῶν, μετὰ ἀπὸ συζητήσεις μοῦ παρεχώρησεν ἓν μέρος ἀπὸ τό ἀρχεῖον τοῦ προπάππου της ποῦ καταγόταν ἀπὸ τό Otisist, κοινῶς Χότσιστα, ἓνα χωριὸ στὸ ὄρος Μογανα, ἀπὸλῃξ τοῦ Γράμμου στὸν νομὸ Κορυτσᾶς. Τά πρὸς μελέτην ἀντικείμενα εἶναι:

1. Καινὴ Διαθήκη σταχωμένη μέ χοντρά χάρτινα ξεῶφυλλα σκληροῦ ξύλου. Δέν ὑπάρχουν στοιχεῖα ποῦ νά πιστοποιοῦν τὴν ἐκδοσιν. Μᾶλλον εἶναι τοῦ 19ου αἰῶνος. Οἱ διαστάσεις τῆς Κ.Δ. εἶναι 8,5×13 ἐκ. Ἀρχίζει ἀπὸ τὴν σελίδα 37 καὶ τελειώνει μέ τὴν σελίδα 310 ποῦ δέν εἶναι ὁμως καὶ τό τέλος της. Ἐσταχῶθη ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπὸ ἔμπειρον βιβλιοδέτην στὶς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνος καὶ ἐχρησιμοποιήθη ἓνα φύλλον ἀπλοῦ ἐγχάρακτου τετραδίου ποῦ ἀπὸ τὴν μίαν ὀψιν εἶναι δειγματολόγιον ἐμπορευμάτων, γραμμένο εἰς τὴν Ἑλληνικὴν (ἀπλὴ καθαρεύουσα). Ἡ γραφὴ εἶναι ἡ ἀπλὴ καλλιγράμματός μέ μελάνην πέννας τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος ὀρθογραφημένη. Τά τεμάχια αὐτῆς ποῦ ἐνώνουν τό ξεῶφυλλον μέ τό κυρίως σῶμα τῆς Κ.Δ. ἀφήνουν νά ἀναγνωσθοῦν τὰ κάτωθι στὸ ἐμπρόσθιο ἐσωτερικὸ τοῦ ἐξωφύλλου: στὸ φ. 1α: *Ἰερὸν / Εβραγγέλιον / Χρηστος Ἡ. Πετρόπουλος/*.

Κάτωθι αὐτῶν ζωγραφισμένοι ὁ τίμιος Σταυρός μέ τό ἴδιο μολύβι γραφίτου μέ τριγωνικὲς ἀπολήξεις ἔχοντας κυκλικὴν τὴν κεφαλὴν στὰ τέσσερα σημεῖα καὶ τὴν ἄνωθεν μέ τὰ ἀρχικά κεφαλαῖα *INBI* τό σύνθετες ἐπίγραμμα εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον. Στὸ φ. 1β μέ πέννα μελάνης τό ἀπόσπασμα τοῦ δειγματος ἐμπορευμάτων ἀναγράφει:

1. Εἶναι τό 8ο Λύκειο Θεσσαλονίκης ὅπου ὑπηρετῶ ἀπὸ τό 1995.

2. Ἐτσι ὀνομάζουν ὅλους τοὺς προερχομένους ἐξ Ἀλβανίας ἀδιακρίτως καταγωγῆς τῶν οἱ ἀπληροφόρητοι Ἕλληνες.

3. Βλ. Ἐλευθ. Καρακίτσιος, *Ὁρθόδοξοι ἱερεῖς καὶ διάκονοι ποῦ ἐπέζησαν τοῦ ἀθέου καθεστώτος (1945-1990) στὴν Ἀλβανία. Αὐθεντικὲς μαρτυρίες ἀπὸ τὴν Βόρειο Ἠπειρο, Θεσσαλονίκη 2001, σ. 467.*

...ἄξιαν των Γρ(όσια) 123,40... / Δείγματα ... / ἐπειδὴ δὲν ἤμποροῦμ(εν) / δὲν φαίνονται ἀλλὰ ... / (κα)νένα πανταλόν δύνα... / (ἀνοι)κτόν και κλειστόν δούξ... / διαλέξαμεν ἡμεῖς διό(τι) ... / ἀλλὰ οὔτε φαίνονται ... / διότι ἔχεις 35, 40, 45, ... / τί τιμὴ θέλεις.

...4/8 πῆχ(εως)⁴ μάλλινο πρὸς 12 γρ(όσια) 90
 » » » » 14 » 28
 τόνη τραπετεράν » 5,20 » 5,20
 123,20

Στό τελευταῖο λευκό φ., 1α πού σταχώνει τό ἐξώφυλλο μέ τό κυρίως σώμα τῆς Κ.Δ., ἔχομεν ἀπόκομμα τοῦ ἴδιου φύλλου χαρτιοῦ ἀπό τό δειγματολόγιον πού περιγράψαμε ἄνωθεν στό φ. 1α καί φ. 1β καί ἀναγράφονται τά κάτωθι: ...νά σοῦ τὸ στείλω σήμε(ρον)... / ... τὸ στείλω ἀλλὰ εἰς γνῶσιν ... / ... εἶνε ἄνω τῶν 1000 γροσίων ... / ... τὰ τὸ Πάσχα νά μου στεί(λῃς) ... / *Ἀνευ ἐτέρου διατελῶ φιλ... / Θεοδόσιος ... /

30/
 28/
 25/
 15/
 15/
12/
 115
100
 =15

Στό ἴδιο φ. 1β ἴδιος φιλοτεχνημένος μέ ἀπλό γραφίτη ὁ τίμιος Σταυρός καί κάτωθεν αὐτοῦ γράφει μέ τόν ἴδιο γραφίτη (μολύβι): *Σωτήριος / Δημήτριος / Τραίνης*. Παραπλευρῶς αὐτῶν γράφει *Lend⁵ / iv* / πού σημαίνει σειρὰ ἡ γραμμὴ (ἡ τάξη ἡ διάταξη) πού γράφτηκαν ἐδῶ ἐγινε τό (19)14.

⁵Ἐντός τῆς Καινῆς Διαθήκης ἔχομεν τίς ἐξῆς ἐνθυμήσεις:

Σελίς 67 στήν δεξιὰ ὡα μέ πέννα μελάνης σημειοῦται ἡ ὀνοματοθεσία *Βασίλειος Γεωργίου Βασιλειάδης* καί στήν κάτω ὡα *Dimitraq* εἶναι στά ἄλβανικά τό ὄνομα *Δημητράκη*.

Στή σελίδα 71 ὑπάρχει ἡ ἀσπρόμαυρη εἰκόνα Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΜΑΡΚΟΣ καί ὀπισθεν στή λευκή σελίδα 72 μέ μπλέ μελάνι πέννας καλλιγραφική ἡ ἐξῆς ἐνθύμησις: *Ἐμὸν ἐστὶ κτῆμα⁶, ἀγορασθὲν μέ χρῆμα / καὶ ὁποιος μοῦ τὸ κλέψει εἰς πῦρ ἄσβεστον / νά πῆσῃ ἡ κἀλίο χέρι του νά πῆσῃ / Βασίλειος Γ. Βασιλειάδης / Basilios georgiu / Ce jardiniere de notre oncle est bon / etunfante de vottle jandiniere / est un bon enfante παιδίον.*

⁶Ἡ σημείωση στή Γαλλικὴ δηλώνει ἀσφαλῶς καί τὴν ἐπιθυμία τοῦ Βασιλειάδη νά ἐκμάθῃ τὴ Γαλλικὴ.

Στή σελίδα 115 πού ἔχει ἀσπρόμαυρη εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελιστῆ Λουκᾶ ἔχει σημειωμένα: *Η Β.Σ./1914*.

Στή σελίδα 228 σημειώνει ἀπὸ τό ἐδάφιο (Ἰω. ιγ´, 31) καί μετὰ τό διαχωρίζει μέ

4. Εἶναι ὁ τεκτονικός πῆχis 0,64 ἐκ. πού προλάβαμε ἕως τὴ δεκαετία τοῦ 1950-1960 στὸν ἐλληνικό χώρο.

5. Βλ. Κων. Παφίλης, *Λεξικό Ἀλβανοελληνικῆς*, ἔκδοσις Μ. Σιδέρη, Ἀθήνα, σ. 663.

6. Εἶναι κοινὴ ἐνθύμησις πού συνήθιζαν νά γράφουν οἱ Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι τουλάχιστον ἀπὸ τὰ βυζαντινά χρόνια. Βλ. Ν. Βέης, *Τὰ χειρόγραφα τῶν Μετεώρων*, Ι. Μ. Βαρλαάμ, Ἀθήνα 1994 καί Ελ. Καρακίτσιος, «Πέντε ἀνέκδοτα χειρόγραφα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Κοιμήσεως Θεοτόκου Σταγιαδίων Τρικάλων», *Θεσσαλικό Ἡμερολόγιο* 24 (Λάρισα 1993).

μελανί γραφίτη (μολύβι) καὶ δυσανάγνωστη λέξη. Ἐπίσης ὁ ἴδιος γραφέας ἔχει ἴδια σημείωση στὴ σελίδα 236 (Ἰω. ιη', 1) τὴ λέξη *δεύτερο*, στὴ σελίδα 233 ἀπὸ (Ἰω. ιη', 28) διαχωρίζει μὲ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ γράφει τὴ λέξη *τέταρτον*. Πάλι στὴ σελίδα 241 (Ἰω. ιθ', 25-37) τὴ λέξη *ἐνδέκατον*. Προφανῶς διαχωρίζει τὰ εὐαγγέλια τῆς ἀκολουθίας τῆς Μεγάλης Πέμπτης τοῦ Πάσχα.

Στὴ σελίδα 370 μὲ γραφίτη στὸ τέλος τῆς Α' πρὸς Κορινθίους μετὰ τὸ τέλος στοῦ λευκοῦ σημειώθηκαν καὶ οἰήστηκαν διακρίνουμε μόνον τὴν ἡμερομηνία (...) 1952/ ποὺ σημαίνει ὅτι ἀναγινώσκεται ἡ Κ.Δ. ἕως αὐτὴ τὴν ἡμερομηνία.

Στὴ σελίδα 382, ἀριστερὴ ὠα, γράφει μὲ ἀπλὸ γραφίτη (μολύβι) στὰ ἀλβανικά ποὺ διαβάζεται *Sotir Dhimitri Treni 1920* εἶναι ὁ ἴδιος ὁ γραφέας ποὺ τὸν συναντοῦμε στὴν ἐνθύμηση τὴν ἐλληνικὴ στὸ πίσω φ. 1β ποὺ περιγράψαμε παραπάνω.

Στὴ σελίδα 387 στὴ δεξιὰ ὠα ἡ ἐνθύμησις μὲ μελάνι πέννας: *Βασίλειος Γ. Βασιλειάδης Ἰουνίος 5*.

Στὴ σελίδα 418 στὴ δεξιὰ ὠα μὲ ἀπλὸ γραφίτη ἡ ἐνθύμησις *Σωτήριος Δημητρίου Τραϊνῆς 1914*, ὅπως καὶ στίς ὑπόλοιπες ἐνθυμήσεις.

2. Βιβλίον Γεωγραφίας διαστάσεων 11,5×16,5 ἐκ. μὲ εἰκονογραφημένον ἐξώφυλλον. Ἡ Ἀθηνᾶ μετὰ δόρυ καὶ στοῦ βάθος ὀπισθεν μέσα σέ Ἥλιο ἀνατέλλοντα ἡ Ἀκρόπολις καὶ τὰ ἄλλα μνημεῖα τῆς Ἀθήνας. Στὸ ἐπάνω ἄκρο γράφει: *ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ / Ι. Α. ΒΡΕΤΟΥ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ / ΜΕΤΑ / 29 ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ / Ἀδεία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας / ἀρ. 205 καὶ ἡμερ. 3 (Μουχαρέμ 1312)*. Στὸ κάτω μέρος ἔχει τὴν ἐτικέτα: *Γ. ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ / ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΣ / Ἐν Γαλατᾷ ὁδῷ Μαχμουδιῆ / ἀριθ. 7 καὶ 9 /*. Στὸ φ. 1α τὸ ὅποῖον εἶναι κολλημένο στὸ ἐξώφυλλο διαβάζουμε: *ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ / ΕΥΡΩΠΗ / ΜΕΤΑ 29 ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ / ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ / ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ / ΑΡΡΕΝΩΝ ΚΑΙ ΘΗΛΕΩΝ / Ἀδεία τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας / ὑπ' ἀριθ. 205 καὶ ὑπὸ ἡμερομ. 13 Ἰουνίου 1311 (1 Μουχαρέμ 1312) / ΚΑΙ / ΕΓΚΡΙΣΕΙ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ / ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ / ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ / Γ. Ι. ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ / ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΣ / Ἐν Γαλατᾷ ὁδῷ, Μαχμουδιῆ ἀρ. 7 καὶ 9, / 1895*.

Ὅπισθεν τοῦ φ. 1β ἔχει ἐκ τοῦ τυπογραφείου τὰ ἐξῆς: *Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφήν ... / ὡς ἐκ τυπολοκίας προερχόμενον / κατὰ τὸν νόμον. / ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟ / (Ὁδῷ Κιουσσοῦκ Κενδέκ ἀριθ. 29...*

Τὸ ἐξώφυλλο ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν εἶναι κολλημένο μὲ τὸ ὑπόλοιπο σῶμα τοῦ βιβλίου μὲ τεμάχιον κόλλας χαρτιοῦ μὲ μικρὰ τετράγωνα ἀπὸ μπλὲ γραμμῆς. Ἐπάνω εἶναι ἀναγεγραμμένα μὲ μελάνι πέννας καὶ μικρογράμματα καλλιγραφῇ τὰ κάτωθι: *Ἐνδεικτικόν / Ὁ Νικόλαος Δημητρίου μαθητῆς τῆς ε' τάξεως τῆς ἀστικῆς σχολ(ῆς) .. / (Ἐξ)ετασθεῖς δημοσία εἰς ὅσα διήκουσε μαθήματα, θρησκευτικὰ / ... / (Ἐλ)ληνικά, ἱστορικά, Γαλλικά, Μαθηματικά, Τουρκικά, Γεωγραφία(α) / ...*

Τὸ βιβλίον τῆς γεωγραφίας εἶναι κολλημένο μὲ τεμάχιον τοῦ ἰδίου χάρτου τοῦ ὑπολοίπου Ἐνδεικτικοῦ στὴ σελίδα 118-119 καὶ γράφει: *...κα ἀπεκρίνατο πᾶν καλῶς <9> ἐπεδείξατο δὲ καθ' ἅπαν τὸ σχ(ολικόν) / ἔτος διαγωγῆν) λίαν καλὴν / Ἐν Χο-ταίσιτῃ τῇ 23 Ἰουνίου 1895 / Ὁ Διδάσκαλος Γεώργιος Σιμῶτας*

Τὸ ἐξώφυλλον στὴν τελευταία του ὀψὲς ἔχει τυπωμένα τὰ κάτωθι: *ΕΡΓΑ Ι. Α. ΒΡΕΤΟΥ / ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΟΦΑΝΗ / ΕΚΛΕΚΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ /*

Ἔτος σχολικόν	Α. Α'	ἐξάμ.	Εἰκ. 26,	Γρ(όσια) 1,20 /
»	»	Α. Β'	»	Εἰκ. 54, » 2 /
»	»	Δεύτερον	»	Εἰκ. 75, » 3,20 /

»	»	Τρίτον	»	Εἰκ. 88,	»	4,20/
»	»	Τέταρτον	»	Εἰκ. 85,	»	5/

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Ἔτος	Πρῶτον	εἰκον	35	Γρ(όσια)	3/
»	Δεύτερον	»	35	»	4/
»	Τρίτον	»	28	»	4/

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟΝ ΝΕΩΝ

Μετά εικονογραφιῶν παρ(άδες) 20

Κάτω γράφει γιὰ τό βιβλίον τῆς Γεωγραφίας ὁ ἐκδότης τήν τιμήν του

Τιμᾶται	γρ(όσια)	4/
Δεδεμένον	»	5/

3. Βεβαίωσις προσφορᾶς πρὸς τόν Ἱερὸν Ναόν Ἁγίου Νικολάου Χοτσίτσης τοῦ Δημητρίου Κιόσε ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἀριθ. 112/

1910

(ΤΣ) ΣΦΡΑΓΙΣ ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΣ ΧΟΤΣΙΤΖΗΣ/

Δημήτριος Κιόσε/

Εἰσφορὰν πρὸς ἀνέγερσιν τῆς Ἐκκλησίας/

Ἁγιος Νικόλαος Γρ(όσια) 300

Ἡ σφραγίδα εἶναι στὸ ἀριστερὸ ἄκρο στρογγυλὴ καὶ τὰ ὑπόλοιπα στὸ μέσον τοῦ τεμαχίου χαρτιοῦ ἀπὸ λευκὴ κόλλα χαρακωμένη μὲ μπλὲ σταυρωτὲς μικροῦ διαστήματος γραμμῆς. Τὸ ποσὸν τῶν 300 γροσίων εἶναι σεβαστὸν ποσὸν διὰ τὴν ἐποχὴν ἂν τὸ συγκρίνουμι μὲ τὸ ποσὸν ἐκποιήσεως οἰκίας μετὰ τῆς ἀχυρῶνος εἰς τὴν Χοτσίσταν τὸ ἔτος 1915 στὸ Πωλητήριον ποὺ ἀκολουθεῖ παρακάτω.

4. Ἐνα πωλητήριον οἰκίας μετὰ ἀχυρῶνος εἰς τὴν Χότσισταν τὸ ἔτος 1915 τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἑξῆς:

Πωλητήριον/

Διὰ τοῦ παρόντος πωλητηρίου ἐγγράφου ἡ ὑποφαινομένη / Εἰρήνη Κων. Μπίνω (σύζυγος Ἀδάμ Μ. Τσίλη) ὅτι σήμερον εὐχα/ριστῶς καὶ οἰκιοθελῶς ἐπούλησα εἰς τὸν Νικόλαον Δημ. Μπίνω / τὴν οἰκίαν μου μετὰ τῆς ἀχυρῶνος κειμένων εἰς θέσιν «Μέσος Μαχαλάς». Διὰ γρ(όσια) Δύο χιλιάδες τετρακοσίας (ἀριθ. 2.400) τὰς / ὁποίας ἔλαβον παρ' αὐτοῦ σώας καὶ ἀκεραίας / Ἡ ἄνω οἰκία καὶ ἀχυρῶνα συνορεύει ὡς ἑξῆς: / Πρὸς Ἀνατολὰς καὶ Δυσμᾶς μὲ τὴν τοῦ Δημητρίου Μπίνω οἰκίαν / πρὸς βορρᾶν καὶ Νότον μὲ τὴν τοῦ Δημητρίου Γιάντσον οἰκίαν / Κηρύττω δὲ ἀπὸ σήμερον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὸν εἰρημένον Νικόλαον / Δημ. Μπίνω τέλειον καὶ ἀνεπρόκλητον ἰδιοκτητὴν τῆς ἄνω / οἰκίας καὶ ἀχυρῶνος παραιτούμενη ἐγὼ τὴν καὶ οἱ κληρονόμοι / μου παντὸς ἐπ' αὐτοῦ δικαιοῦματος ἰδιοκτησίας, καὶ ὑπόσχομαι ὁπότεν αὐτὸς βούληται ἵνα δώσω ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν / τὴν σχετικὴν μου κατάθεσιν δυνάμει τῆς ὁποίας νὰ μεταβιβασθῶσιν ἐπ' ὀνόματί του καὶ οἱ ἐπίσημοι τίτλοι τοῦ κτήματος τούτου

Ἐφ' ὃ συνετάχθη τὸ παρὸν καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας του / πρὸς ἀσφάλειαν του

Ἐν Χοτσίττῃ τῇ 25 Ἰουλίου 1915 /

Οἱ Μάρτυρες
Χρῆστος Τάσκας πάρεδρος

Διὰ τὴν ἀγοράματον Εἰρήνην Κων. Μπίνω
(τὸ ἀποτίπωμα χειρὸς) ἡ ὁποία βάξω τὸ
δάκτυλόν της, ὑπογράφω /

Σύμβουλος

ἐγὼ ὁ γράψας Νικόλαος Ι. Δημόπουλος /

(ΤΣ) Ἀν. Χερπίος

καὶ μαρτυρῶ (Τὰ ὡς ἄνω γραμμένα καλύπτουν τὸ ἐπικοληθὲν χαρτόσημον ἐκ 4 δραχμῶν)

Ἡ τεθεῖσα σφραγίδα τοῦ παρέδρου εἶναι κυκλικὴ μεγαλογράμματος καὶ στοῦ μέσον ἔχει τὸ Ἑλληνικὸν Ἐθνόσημον: Σταυρὸς μὲ βασιλικὴ κορῶνα. Γύρωθεν γράφει: ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΟΡΥΤΣΑΣ. Στὸ δεύτερο κύκλο γύρωθεν τῶν ἄνω γράφει: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ * ΧΟΤΣΙΣΤΗΣ*.

Τὸ χαρτόσημον εἶναι τῆς αὐτονόμου Β. Ἡπείρου τὸ ὅποιον ἔχει χρῶμα μπλέ καὶ στοῦ μέσον ἀπεικονίζει τὴ νίκην, φτερωτὴν ἀρχαίαν γυναῖκα ποὺ κρατεῖ στοῦ ἀριστερόν χερί δάφνινον στεφάνι. Ἐχει φωτεινὸν ὀρίζοντα μὲ εἰκόνες στοῦ βάθος δεξιὰ τὸν Λευκὸν Πύργον Θεσσαλονίκης καὶ ἀριστερὰ μία πόλη κωπηθὲν αὐτῶν θάλασσα ποὺ στοῦ ἄκρο προβάλλει ξηρά. Γύρωθεν τοῦ στρογγυλοῦ ὀρίζοντος ἔχει κυκλικά τις λέξεις ΗΠΕΙΡΟΣ, ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΝΗΣΟΙ ΤΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΚΡΗΤΗ. Εἶναι ἡ ἀπελευθερωμένη Ἑλλάς τοῦ 1915. Στὸ ἐπάνω μέρος γράφει ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΝ καὶ ἀπὸ κάτω ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ 4 ΔΡΑΧΜΩΝ 4.

Περίπου στοῦ μέσον μὲ κεφαλαία κόκκινα γράμματα γράφει: Β. ΗΠΕΙΡΟΣ. Εἶναι ἀπὸ τὰ σπάνια διασωθέντα χαρτόσημα τῆς Αὐτονόμου Β. Ἡπείρου τῶν 4 δραχμῶν τοῦ ἔτους 1915.

5. Χειρόγραφος ἐπιστολὴ μὲ φάκελλο διαστάσεων 2,5×11,5 εκ., ποὺ δὲν ἐφθασε στὸν προορισμὸν της. Ὁ φάκελλος ἀπὸ ἔξω γράφει τὴ διεύθυνσιν τοῦ ἀποστολέως καὶ παραλήπτην: Ἐπιστολὴ / Κοσμᾶ Κατσάνη / Ἐξ Ἀδραμντίου / ἔτους 1914 / καὶ Ἰωάννη Ἀσημένιου. Κάτω ἀριστερὰ ἡ διεύθυνσις τοῦ παραλήπτη μὲ πέννα μελάνης: Κύριο Εὐθύμῳ Γ. Ἀδαμίδην / Εἰς Σιδηρόκαστρον / Ἀν. Μακεδονίας. Ἡ ἐπιστολὴ γραμμένη σὲ ἄσπρη κόλλα μὲ μπλέ τετράγωνες ραβδώσεις ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Ἐν Ἀδραμτίῳ⁷ 13 Φεβρουαρίου /

Ἀγαπητοῦ μου Ἐξαδέλφαι, διμίτρι καὶ νικόλα πρότων εροτοῦμαι / περὶ τὴν καλὴν σας ηἰγίαν ἂν εροτάται καὶ διὰ ἡμᾶς καλὰ ἡμεθα / Ἐκίνην τὴν ἡμέραν ποὺ ἐφίγεται ἐκοπήκαν τα πόδια μου καὶ δὲν / ἠμποροῦνα νὰ πάγω εἰς τὸ σπῖτη καὶ εἰς τὸ σπῖτη ποὺ πῖγα ἐκείνην / τὴν ἡμέραν δὲν ἐβρίκα ἔξο καθόλου. καὶ νὰ εβγο ποὺ νὰ πάγω / πάγω στήν ταβέρονα μοῦ φένεταί μάρβη καὶ σκοτινὴ τὴν αλην τὴν / ἡμέραν ἐπιγα εἰς τὸν Τάμη ἡ ὀρα 9 καὶ πῖρα ἄχυρο τὸ ἀμανέτη ποὺ ἐληζμονίσεται τὸ κωρὴ ἐγὼ νὰ μὴ στενοχορῶ-
σται καὶ ἦνε (σ)ξίγορα / στα ἠδικά μας τα χαίργια. ἦναι 95 μαιτσίχγια τόρα νὰ μὴ τα γι-
ρεβαίτε / του ἁγίου διμητρίου τόται νὰ λῆται καὶ νὰ τὰ πάρεται /

Αὐτὴ ταῖς παράδαις θὰ ταῖς σοδιγίσσομεν κάρβουνα εἰς τὴν ρεγάλην (;) / διὰ τὴ τόρα τὸ κάρβουνο δὲν κἀνν παράδες νὰ ταῖς / δόσομεν ταί(ς) παράδαις σε κανέναν ἄλον διατὶ μαὶ κακοφαίνετε καὶ δὲν / σε δινο πεντάρα. Ἀσπαζμοῦς ἀπὸ τὸν κόστα ἀπὸ τὸν ἀντόνη ἀπὸ τὸν ἄσμαινου / καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς φίλους. Τὸ αἰμαθαν ὅλη αὐτὴ καὶ εοταναχοριθικαν / καὶ ἦπαν τὴ στεναχόρια θὰ ἔχεται. Αἰμαίσος που θὰ λάβετε τὴν ἐπιστολὴν. νὰ μας ἀπαντήσαιτε. Ἀσπαζμοῦς εἰς τὸν διμήτρη καὶ εἰς τὸν νι-
κόλα / καὶ εἰς ταῖς γινεκαίστου Ἀσπαζμοῦς εἰς τὸν ἡλία κλέση καὶ ἡς τὴν γυνέκα του / Ἀσπαζμοῦς καὶ εἰς τὴν γιαν(ι)ά μου καὶ εἰς τὴν θιτσαμου εβγαίνιαν καὶ / εἰς τὴν θία μου μαρία ἀπο τὴν μαμα μου καὶ ἀπο εμαὶ τὴν παναγωτοῦλα / Εγὼ ἡ παναγοτοῦλα σας γράφο καὶ ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν σας χίρα.

Στο πίσω μέρος ἡ ἐπιστολὴ ἀναγράφει Κωζμά καὶ στήν δεξιὰ ὡα Μαρτίου 8. Ἡ

7. Ἀδραμτίον καὶ Ἀδραμντίειον πόλις τῆς Ἰωνίας στή Μ. Ἀσία 10 χλμ. ἀπὸ τίς ἀκτές τοῦ Αἰγαίου. Στὰ 1922 μὲ τὴν ἀνταλλαγὴ πληθυσμῶν εἶχε 10.000 κατοίκους.

Ἐπιστολή είναι γραμμένη ἀπὸ τὴ γραφέα Παναγιωτοῦλα είναι τῶν ἀποστολέων Κοσμά Κατσάνη ἀπὸ τὸ Ἀδραμύτιον τὸ ἔτος 1914 καὶ τοῦ Ἰωάννη Ἀσημένιου. Εἶναι ἐξαδέλφια τοῦ Δημητρίου καὶ Νικολάου Μπίνου ἀπὸ τὴν Χοτοσίσταν Κορυτσᾶς, ὅπως διαπιστώνεται ἀπὸ τὸ *Πωλητήριο* πού ἀναλύουμε στὴν παρούσα ἐργασία. Ἔχουν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀνθρακέα (καρβουνιάρη) ὅπως βλέπουμε παρακάτω στὴν ἄδεια θήρας τοῦ Νικολάου Δ. Μπίνου. Αὐτοὶ ἀποστέλλουν τὴν ἐπιστολὴ στὸν Εὐθύμιον Γ. Ἀδαμίδην, πού είναι ὁ ἐργοδότης των, στὸ Σιδηρόκαστρον Ἀν. Μακεδονίας, ὅπου φαίνεται ἐργάζονται ἢ διαμένουν ἐργαζόμενοι στὴν περιοχὴ.

Αἰτία τῆς ἀποστολῆς τῆς ἐπιστολῆς εἶναι τὸ ἀμανέτι⁸ (ὑποθήκη) πού ξέχασαν στὸ Ἀδραμύτιον ὅπου ἦταν καὶ ἐφυγαν γιὰ δουλειά φαίνεται στὸ Σιδηρόκαστρο. Εἶναι 95 μετζίτια⁹ (λίρες τουρκικές), τοὺς διαμνηνύουν ὅτι τώρα εἶναι σίγουρα στὰ χέρια τους καὶ θὰ τὰ πάρουν τοῦ Ἀγίου Δημητρίου (26 Ὀκτωβρίου), θὰ ἐμπορευτοῦν τὰ χρήματα σὲ κάρβουνα τὸ δίχως ἄλλο νὰ μὴν στείλουν ὅποιον δῆποτε νὰ τὰ πάρη. Κρατήθηκε ἡ ἐπιστολὴ ἀπὸ τοὺς παραλήπτες γιὰ τὴν πιστοποίηση τυχόν ἀναιρέσεως τῆς κατακρατήσεως τῶν 95 τουρκικῶν λιρῶν ἐκ μέρους τῆς οἰκογενείας τοῦ παραλήπτου.

6. Ὁ Νικόλαος Δημητρίου Μπίνος τὸ ἔτος 1931 εὐρίσκεται στὸ χωριὸ Ταξιάρχης Χαλκιδικῆς ἐργαζόμενος ὡς ἀνθρακεὺς (καρβουνιάρης). Ἐκεῖ ζήτησε ἄδεια κυνηγοῦ ἀπὸ τὸ δασαρχεῖον Πολυγύρου τὴν ὁποία καὶ ἔλαβε. Σήμερα εὐρίσκεται στὸ ἀρχεῖον τῆς ἐγγρονῆς του Βαλλεντίνης καὶ εἶναι ἐντυπὴ μὲ ὅλες τὶς γενικὲς διατάξεις θήρας στὴν ἐλληνικὴ ἐπικράτεια.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ/
ΔΑΣΑΡΧΕΙΟΝ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ /
Αὔξ. ἀριθ. 296 /
ΑΔΕΙΑ ΘΗΡΑΣ /
ΙΣΧΥΟΥΣΑ /

ἀπὸ σήμερον μέχρι τέλους Φεβρ. 1932 /
Διὰ τὸν κ. Νικόλαον Δ. Μπίνον /
καταθέσαντα δι' αἰτήσεώς του τὸ ὑπ' ἀριθ' /
43 / 15-9-1931 γραμμάτιον διπλότυπον τοῦ /
Ταμείου Πολυγύρου /
Πατρὶς Χώτισστα /
Διαμονὴ Ταξιάρχης /
Ἐπάγγελμα Ἀνθρακεὺς /
Ἡλικία 45 /
Ἐν Πολυγύρῳ τῇ 21 Σεπ/βρίου 1931 /
Ὁ Δασάρχης Πολυγύρου

(Τ.Σ.)

Χῶρος ἐπικολλήσεως φωτογραφίας

(Φωτογραφία) (Τ.Σ.)

Ἀποτίμησις στοιχείων:

Ἀπὸ τὰ ἀνά χείρας παλαιύτα καὶ τὶς μαρτυρίες τῶν ἀδελφῶν Βαλλεντίνης Θωμᾶ

8. Βλ. Ἠλίας Κωνσταντίνου, *Λεξικὸ τῶν Ξένων λέξεων στὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα*, Ἀθῆνα 1992, σ. 18: amanat τουρκικά < ἐνέχυρο, ὑποθήκη, παρακαταθήκη.

9. Ὁ.π., σ. 81.

(Μάκιο = βλαχιστί) Μπίνο από τήν Χοτσίστα, τῆς Ἑλβίρα Κώτσιο Κίτα από τήν Δρε- νόβα Κορντσᾶς προκύπτουν τά κάτωθι στοιχεία:

Ἡ Βασιλική Κώτσιο Κίτα εἶναι κόρη τῆς Ἑλβίρας Κώτσιο Κίτα πού διαμένει στή Θεσσαλονίκη στό ἴδιο σπίτι μέ τή θεία τῆς Βαλεντίνα Μπίνο ἡ ὁποία εἶναι καί ἡ κάτοχος τῶν παλαιύπων. Οἱ δύο ἀδελφές εἶναι πτυχιούχες Οἰκονομικῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Τυράννων καί ἡ Ἑλβίρα ἔχει φανερά Ἑλληνική συνείδηση γιά αὐτό ἔμαθε τήν Ἑλληνικήν γραπτῶς καί προφορικῶς. Ὡς μορφωμένα δύνανται νά παρέχουν σαφεῖς ἱστορικές πληροφορίες. Τά παλαιύτωπα ἦταν ἰδιοκτησία τοῦ Νικολάου Δημητρίου Μπίνου κατοίκου Χοτσίστης, γεννηθεῖς τό ἔτος 1886, ὅπως προκύπτει ἀπό τήν ἄδεια θήρας τοῦ δασαρχείου Πολυγύρου Χαλκιδικῆς. Ὁ Χρῆστος Ἡλία Πετρόπουλος τῆς ἐνθυμήσεως στήν Κ.Δ. εἶναι ὑπαρκτό πρόσωπο. Ἦταν δάσκαλος στήν Χοτσίστα καί μουσικός, ἔπαιζε ἐκτός τῶν ἄλλων ὀργάνων πολύ καλό μαντολίνο. Ὁ Σωτήριος Δημητρίου Τραίνης εἶναι φίλος τοῦ Νικολάου Μπίνου ὅπως καί ὁ Βασίλειος Γ. Βασιλειάδης μᾶλλον καί οἱ δύο ἀπό τήν Κορντσᾶ ὅπου ὑπάρχουν ἀπόγονοι ἕως σήμερα.

Ὁ Νικόλαος Δημ. Μπίνος τελείωσε τήν ἀστική σχολή Χοτσίστης ὅπου ἦταν πολύ καλός μαθητής. Πάντα διάβαζε μέχρι τά βαθιά γεράματα του. Ὁ πατέρας του Δημήτριος λεγόταν Κίόσε καί ἐπειδή τό ἐπίθετο αὐτό ἔλαβον πολλοί μουσουλμάνοι τό ἄλλαξε σέ Μπίνος. Τό 1895 διδάσκαλος στήν Χοτσίστα ἦταν ὁ Γεώργιος Α. Σιμώτας. Ἀπόγονοι του ὑπάρχουν μέχρι σήμερα στήν Χοτσίστα ὅπου λειτουργοῦσε ἀστική Σχολή μέχρι τό 1920, ὅπως μοῦ ἀνέφεραν οἱ ἄνωθεν πληροφορίες. Σήμερα ἐπι- ζεῖ ἡ Λευκοθέα Λάμπρου Σκορδάνη 93 ἐτῶν μιᾶ καί γράφει τά ἑλληνικά ἀπόφοιτος σχολείου Χοτσίστης.

Ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Νικολάου πού κτιζόταν τό 1910 ὑπάρχει μέχρι σήμερα εὐτυ- χῶς δέν καταστράφηκε ἀπό τό καθεστῶς Ἐνβέρ Χότζα, ὅπως τό μοναστήρι τοῦ Προ- φήτου Ἡλίου καί ὁ ναός τῆς Ἁγίας Κυριακῆς στή Χοτσίστα. Σήμερα ὑπάρχουν ἀπόγονοι τοῦ Κοσμᾶ Κατσάνη στή Χοτσίστα καί τοῦ Ἀδάμ Μ. Τσίλη ὁ ὁποῖος εἶναι πρῶτος ἐξάδελφος τῆς μητέρας τῆς Βαλεντινῆς καί ζεῖ στή Τύραννα.

Ἀπόγονοι Γιάνσου ὑπάρχουν ἀκόμη σήμερα στή Χοτσίστα. Ἀπόγονοι τοῦ Χρή- στου Τάσκα ἐκ Χοτσίστης ζοῦν σήμερα στήν Αὐλῶνα. Ἀλλάγῃ ἐπιθέτων καί τοπωνυ- μίων ἔγιναν στήν Χοτσίστα μετά τό 1920 ὅτε καί ὁ βίαιος ἐξαλβανισμός ἕως τό 1990. Σέ ὅλα τά παλαιύτωπα φαίνεται ἡ αὐτονομία τῆς Βορείου Ἡπείρου, ἀπό τήν ἑλληνική γλῶσσα, τή σύνταξη ἐπισήμων ἐγγράφων, τή βεβαίωση τῆς ἐρανικῆς ἐπιτροπῆς ἀνε- γέρσεως τοῦ Ἱ. ναοῦ Ἁγίου Νικολάου Χοτσίστης, τίς σφραγίδες τῶν ἐπίσημων ἐγγρά- φων τοῦ Ἑλληνικοῦ χαρτοσήμου τῶν 4 δραχμῶν. Παρ' ὅλο πού τό 1914 ἰδρύθηκε τό Ἀλβανικό κράτος, ἡ Βόρειος Ἡπειρος κράτησε τήν αὐτονομία της ὡς τό 1920 σύμ- φωνα μέ τή συμφωνία τῆς Κέρκυρας καί Φλωρεντίας. Ἀργότερα τήν καταργεῖ ἡ Ἀλβανία μονομερῶς μέ τήν ὑποστήριξη τῶν μεγάλων Δυνάμεων καί προσπántων Ἱτα- λίας, Γαλλίας καί Αὐστροουγγαρίας.